

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА
УКРАЇНИ»

Харків
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА
УКРАЇНИ»

для студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-економіка»
заочної форми навчання

Харків
2021

**Плани семінарських занять і завдання для самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Історія та культура України» для**

студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» заочної форми навчання / уклад. В. Д. Гончаренко, С. Л. Гоцуляк. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 13 с.

У к л а д а ч і : В. Д. Гончаренко,
С. Л. Гоцуляк

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

**Т е м а 1. Виникнення й формування української
державності (2 год.)**

П л а н

1. Виникнення Давньоруської держави, об'єднання земель і племен східних слов'ян (кінець IX–X ст.). Теорії походження Київської Русі.

2. Піднесення й розквіт Київської Русі (кінець X–XII ст.). Соціально-економічний і політичний устрій, духовне життя і культура Київської Русі (фольклор, література, освіта, музика, архітектура, образотворче мистецтво).

3. Галицько-Волинська держава: соціально-економічний розвиток, політичний устрій, зовнішня політика.

4. Культура періоду роздроблення Русі (XII – перша половина XIV ст.). Літературні пам'ятки доби Київської та Галицько-Волинської Русі.

5. Причини, завдання й рушійні сили національно-визвольної війни українського народу. Створення української національної держави.

6. Воєнні дії. Зборівський договір від 8 серпня 1649 р. Білоцерківський мирний договір від 18 вересня 1651 р.

7. «Березневі статті» 1654 р.; жалувальні грамоти царя Олексія Михайловича. Наслідки Переяславської угоди 1654 р.

8. Українська культура козацького періоду (її «барокове забарвлення»).

Т е м а 2. Україна у складі двох імперій (Російської й Австро-Угорської) у кінці XVIII ст. – на поч. XX ст. (2 год.)

П л а н

1. Політичні й економічні наслідки остаточної втрати української автономії.

2. Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії на початку XIX ст.

3. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії й Австро-Угорської імперії.

4. Роль Кирило-Мефодіївського товариства у національно-духовному відродженні.

5. Реформи 60–70-х років XIX ст. (селянська, судова, міська, земська, фінансова, цензурна, військова).

6. Національно-визвольний рух: громадники, народовці, марксисты, соціал-демократи (кін. XIX – поч. XX ст.).

7. Культура України у кінці XVIII ст. – на поч. XX ст.

8. Таємні й революційні товариства на території українських земель.

Тема 3. Україна у XX–XXI століттях (2 год.)

П л а н

1. Лютнева революція 1917 р. у Петрограді й піднесення національно-визвольного руху в Україні. Утворення Центральної ради.

2. Універсали Центральної Ради: причини прийняття і зміст.

3. Українська гетьманська держава Павла Скоропадського. Директорія. Причини поразки Української революції 1917–1921 рр.

4. Новітні тенденції культури за часів Гетьманату, Директорії УНР і ЗУНР.

5. Створення рад робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні після Лютневої революції 1917 р.

6. Нова економічна політика. Зміни у законодавстві й проведення кодифікації. Причини, зміст і наслідки українізації.

7. Політика соціалістичного штурму. «Форсована індустріалізація»: сутність і завдання. Насильницька колективізація в Україні: сутність і наслідки.

8. Україна у роки війни Німеччини з Радянським Союзом.

9. Післявоєнна відбудова. Суперечливий характер демократичних процесів 50–70-х рр. XX ст. Дисидентський і

правозахисний рух в Україні. Їх вплив на літературу й мистецтво.

10. Реформи М. С. Горбачова: мета, основні напрями і наслідки для СРСР й України.

11. Боротьба за державний суверенітет. Серпневі події 1991 р. Проголошення незалежності України.

12. Україна в період незалежності: політичний, соціальний та економічний розвиток. Нове національне відродження в добу становлення незалежності.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Барановська Н. Україна: утвердження незалежної держави (1991–2001). Київ: Альтернативи, 2001. 703 с.

Бойко О. Д. Історія України: посібник. Вид. 2-ге, доповн. Київ: Вид. центр «Академія». 2002. 656 с. URL: https://ftfsite.ru/wp-content/files/istorija_ukrajiny_bojko.pdf.

Верстюк В. Ф. Українська Центральна Рада: навч. посібник. Київ: Заповіт, 1997. 344 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014903.

Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / кер. кол. упоряд. Р. Я. Пиріг. Київ: Політвидав України, 1990. 605 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0008484>.

Греченко В. А. Історія та культура України: підручник. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2017. 441 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2020/Istoriia_ta_kultura_Ukrain_Hrechenko_2017.pdf.

Даниленко В. М. Україна в 1985–1991 рр.: остання глава радянської історії. Київ: Інститут історії України, 2018. 278 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013985>.

Захаров Б. Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987). Харків: Фоліо, 2003. 144 с. URL: <http://library.khpg.org/files/docs/book-borya-Last.pdf>.

Історія та культура України: навч. посібник / уклад.: Г. Г. Дедурін, С. Ю. Іванов, І. В. Чорний. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1854/istoriya_ta_kul_tura_ukrayini_navch_posi.pdf?sequence=2&isAllo wed=y.

Історія України: Хрестоматія / упоряд. В. М. Литвин; відп. ред. В. А. Смолій. Київ: Наук. думка, 2013. 1056 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0010233>.

Історія української культури: підручник / за ред. В. О. Лозового. Харків: Право, 2013. 368 с.

Кирило-Мефодіївське товариство: у 3-х т. Київ: Наук. думка, 1990. Т. 1. 544 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0012913.

Нагаєвський І. Історія Української держави двадцятого століття. Київ: Укр. письменник, 1993. 413 с. URL: <https://chtyvo.org.ua/authors/Nahaievskiy Isydor/Istoriia Ukrainsk oi derzhavy dvadtsiatoho stolittia/>.

Національно-визвольна війна в Україні 1648–1657. Збірник за документами актових книг. Київ. 2008. 1011 с. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/Sukhykh Lidiia/Natsionalno-vyzvolna viina v Ukraini 1648-1657 Zbirnyk za dokumentamy aktovykh knykh.pdf>.

Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. Київ: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. 720 с. URL: <http://history.sumy.ua/research/books/9050-rusnachenko-anatolii-natsionalnovyzvolnyi-ruk-h-v-ukraini-seredyna-50kh-pochatok-90kh-rokiv.html>.

Тищик Б. Західно Українська Народна Республіка (1918–1923). Історія держави і права. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Tyschyk_Borys/Zakhidno_Ukrainska_Narodna_Respublika_19181923_Istoriia_derzhavy_i_prava/.

Усенко И. Б. Первая кодификация законодательства Украинской ССР. Київ: Наук. думка, 1989. 120 с.

Питання для підсумкового контролю

1. Предмет, завдання й періодизація курсу «Історія та культура України».
2. Наукове визначення поняття «культура».
3. Основні функції культури.
4. Формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства.
5. Перші етнічні утворення на території України: кіммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни.
6. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
7. Походження слов'ян: венеди, анти, склавини. Їх розселення, заняття, суспільний устрій, побут, звичаї.
8. Походження українського народу й становлення його державності. Етнізм «Україна». Національна символіка.
9. Виникнення і становлення давньоруської держави.
10. Хрещення Русі та його історичне значення для розвитку української культури.
11. Політичний устрій і соціально-економічний розвиток Київської Русі.
12. Політична роздробленість Київської Русі: причини і наслідки.
13. Утворення й розвиток Галицько-Волинського князівства і його роль в історії української державності.
14. Соціально-політичні й культурні особливості Галицько-Волинського князівства.
15. Загарбання українських земель іноземними державами у XIV–XVI ст. Кревська (1385) й Люблінська (1569) унії.
16. Політичне, соціально-економічне становище й духовно-культурний розвиток українських земель у XIV–XVI ст. Берестейська (1596) унія.
17. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської й західно-європейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

18. Виникнення та феномен українського козацтва: військова організація та військове мистецтво.

19. Військові дії у 1648–1653 рр. Зборівський і Білоцерківський мирні договори.

20. Особливості українського бароко.

21. Утворення Української гетьманської козацької держави середини XVII ст. Її політичний й адміністративно-територіальний устрій, економічні відносини.

22. Переяславська угода і Березневі статті (1654), їх наслідки для України.

23. Соціальні рухи в Україні: гайдамацтво, Коліївщина, опришківство.

24. Політичне становище й соціально-економічний розвиток України у складі Російської імперії та Австрійської монархії наприкінці XVIII ст. – першій половині XIX ст.

25. Національне відродження в Україні в першій чверті XIX ст. Масонський та декабристський рухи.

26. Кирило-Мефодіївське товариство в історії суспільно-політичного руху й культури України.

27. «Руська трійця» в історії суспільно-політичного руху й культури України.

28. Західноукраїнські землі в Європейській демократичній революції 1848 року.

29. Скасування кріпосного права й панщини на західно- і східноукраїнських землях.

30. Особливості політичного й соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст.

31. Суспільно-політичне життя й національний рух в Україні у другій половині XIX ст.

32. Українська культура другої половини XIX ст.

33. Утворення Української Центральної Ради, її національний, соціальний і партійний склад та програма.

34. Утворення Генерального секретаріату, його діяльність.

35. Універсали Центральної Ради й проблеми розбудови Української держави. Проголошення Української Народної Республіки.

36. Берестейський мирний договір УНР із Центральними державами: досягнення і прорахунки.

37. Гетьманський переворот і прихід до влади Павла Скоропадського. Утворення гетьманського уряду, його склад і програмні документи.

38. Прихід до влади Директорії, її склад, соціально-економічна й політична програми.

39. Листопадова національно-демократична революція (1918) і виникнення Західноукраїнської Народної Республіки.

40. Акт злуки УНР і ЗУНР (1919), проблеми соборності України.

41. Новітні тенденції культури за часів Гетьманату, Директорії УНР і ЗУНР.

42. Створення рад робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні після Лютневої революції 1917 р.

43. Причини переходу до нової економічної політики (НЕП). Впровадження та реалізація НЕП в Україні. Входження України до складу СРСР.

44. Зміни у законодавстві і проведення кодифікації.

45. Політика українізації, її суть і наслідки.

46. Індустріалізація й колективізація в УСРР: причини і наслідки.

47. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу.

48. Масові політичні репресії 20–30-х років більшовицького режиму в УСРР.

49. Культура в системі суспільних відносин 20–30-х рр. Трагічна доля української інтелігенції.

50. Соціально-економічне й національно-політичне становище Західної України. Діяльність національно-патріотичних організацій.

51. Духовно-культурне становище західноукраїнських земель у міжвоєнний період (1921–1938).

52. Національне й міжнародне засудження тоталітарно-репресивного режиму.

53. УРСР у повоєнні роки (1945–1955): відбудова народного господарства, голод 1946–1947 рр., зовнішньополітична діяльність.

54. УРСР у повоєнні роки (1945–1955): суперечливий характер суспільно-політичного життя. Боротьба з українським націоналізмом.

55. УРСР в період десталінізації (1956–1964). «Хрущовська відлига». Соціально-економічний розвиток та суспільно-політичне життя.

56. УРСР в роки «Брежнєвського застою» (1964–1985). Сповільнення темпів економічного розвитку. Політика русифікації.

57. Економічні реформи 60-х років, причини їх згорання.

58. Дисидентський і правозахисний рухи. Шістдесятники.

59. Релігійне дисидентство. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих в Україні.

60. Посилення застійних тенденцій в політичному та соціально-економічному житті УРСР в 70-х роках.

61. Соціально-політичний розвиток України в 70 – 80-ті рр.

62. Особливості культурного розвитку України в 1970 – 1980-х рр.

63. «Горбачовська перебудова» та її вплив на суспільно-політичні й економічні процеси в Україні. Активізація національного руху.

64. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.

65. Декларація про державний суверенітет УРСР (1990). Акт про незалежність України (1991). Грудневий референдум (1991).

66. Прийняття Конституції України 1996 р., її зміст.

Навчальне видання

Електронне видання

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА
УКРАЇНИ»

для студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-економіка»
заочної форми навчання

У к л а д а ч і: ГОНЧАРЕНКО Володимир Дмитрович,
ГОЦУЛЯК Світлана Леонідівна

Відповідальний за випуск *В. Д. Гончаренко*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*